

Politolog: Tři skupiny hráčů budou zostřovat konflikty kolem Ruska. Rok 2023 jednodušší nebude, spíše naopak

- CZ24 News | 10. ledna 2023

SVĚT: Rok 2022 se stal, patrně, pro politiku Ruska na postsovětském prostoru nejobtížnějším od dob rozpadu Sovětského svazu. Minimálně proto, že Moskva musela vést plnohodnotnou vojenskou operaci na území jednoho z největších států regionu. Nicméně rok 2023 jednodušší nebude, spíše naopak.

A nejenom proto, že, když se vyjádříme slovy Zelenského, bude rozhodujícím z hlediska situace na území Ukrajiny. Ty tendence, které dozrávaly v předchozích letech a katalyzovaly po zahájení ruské speciální operace, se plně projeví v roce nastávajícím. Rusko očekává plnohodnotná krize na postsovětském prostoru – ale tato krize se klidně může stát nejtemnější hodinou noci, po níž přichází svítání. Jednodušeji řečeno, na ruinách Sovětského svazu se může začít stavět nová, efektivnější konstrukce.

Například, v roce 2023 se očekává zostření zmrazených, zchlazených a jednoduše nevyřízených konfliktů v celém regionu. V Podněstří, Náhorním Karabachu, na hranicích mezi středoasijskými státy – leda v Abcházii a Jižní Osetii bude klid (Gruzínci se pragmaticky zakousli do své rozumné neutrální pozice a veškeré pokusy Ukrajiny s nimi pohnout k ničemu nevedou). Zostřovat konflikty budou tři skupiny hráčů. Přičemž spolupráce různých skupin mezi sebou se nikterak nevylučuje.

Za prvé, Spojené státy a jejich západní spojenci. Na pozadí koncentrace ruských zdrojů v ukrajinském konfliktu se pokusí vytvořit pro Rusko nové body napětí proto, aby odsunuly jeho zdroje – jak diplomatické, tak i vojenské.

Za druhé, svůj program budou prosazovat i regionální aktéři, kteří uviděli v nynější situaci vzácné okno možností pro posílení svých pozic na postsovětském prostoru. A jestliže, dejme tomu, Čína to může dělat tiše a bez problémů pro Moskvu (ta, stejně jako Rusko, potřebuje klid a mír v oné Střední Asii), tak Turecko sílí díky jeho zostřené proxy na Kavkazu, a také díky šíření panturkistických a islámských idejí v regionu Střední Asie.

A nakonec za třetí, vzpřímí ramena i samotné regionální státy. Mohou použít zeslabení ruské pozornosti k tomu proto, aby buď uzavřely účty mezi sebou (vyhrály pohraniční spory), nebo zvýšily zápal roztržení “s proklatou imperiální minulostí” (jak to dělají v některých středoasijských republikách, kde aktivizovaly boj s ruštinou), nebo se co nejdráž staly nájemníky Západu (když veřejně vyjadřují připravenost dodržovat západní sankce), nebo aby vydíraly Rusko připraveností stát se nájemníky.

Krátkozraké a nebezpečné, ale logické

Pokud pokusy globálních a regionálních hráčů chytit rybku v kalné vodě vypadají logicky, tak působení postsovětských mocností ne. Možná, přinese nějaký taktický prospěch (ale i to pouze v případě, že Moskva si nebude myslet, že působení hráčů přetíná červené čáry – například, pokud se Moldávie pomocí převlečených do moldavských uniforem rumunských vojáků rozhodne okupovat Podněstří), nicméně ve strategickém rozměru znamenají prohru. Přičemž při jakémkoliv výsledku rusko-západního konfliktu na Ukrajině.

Když Moskva tento konflikt vyhraje, vypořádá se s těmi, kdo píchal nožiky do jejich zad. Pokud Moskva sehraje konflikt nerozhodně, tak nejen že se vypořádá, ale také to oplatí. Nicméně tato politika je logickým důsledkem ruského chování na postsovětském prostoru za celých posledních 30 let. Tak to bývá vždy, když hodně dávaš, ale málo na oplátku požaduješ. Rusko dávalo bezpečnost, svůj trh (včetně práce), perspektivy rozvoje, ale nežádalo od svých bývalých území ani opravdovou loajalitu, ani pomoc při řešení globálních problémů (v Sýrii přišla Moskvě na pomoc pouze Arménie, ale i to nikoli příliš a nikoli hned). Dokonce ani úctu k onomu kulturnímu a lidskému dědictví, které zůstalo na těchto územích z dob jejich existence v rámci velkého Ruska.

Místo toho aby byli vděční za Ruska vytvořený systém vzdělání, zdravotnictví, dopravy a tak dále, úřady postsovětských zemí zaopatřovaly "muzea okupace", omezovaly šíření ruského jazyka, bránily pokusům ruských vysokých škol prosazovat "měkkou sílu". V podstatě, ruská měkkost a lidská přirozenost způsobily to, že místo pocitu vděku se u řady našich spojenců objevil pocit, že si mohou dovolit všechno, což se přetransformovalo v názor o tom, že oni Rusku nic nedluží.

Důsledky této politiky bude Moskva sklízet v roce 2023 – a otázka spočívá pouze v tom, jaký bude rozsah těchto důsledků. Nicméně, na druhé straně, samotný vznik těchto důsledků je nejen problémem, ale také možností – uvědomit si nutnost vypracování nové politické linie. Nehledě na to, že po našem vítězství si všichni spojenci stoupnou do fronty s blahopřáním, je nutno zásadním způsobem pragmatizovat vztahy v rámci OSKB a Euroasijského svazu.

Přesvědčit naše sousedy o nutnosti respektovat ruské zájmy – jak z hlediska ekonomiky a kultury, tak i z hlediska zahraniční politiky. Vysvětlit jim, že ruská pomoc není dobročinnost, ale ruská investice za účelem získání pro Rusko příznivých dividend. Naznačit (možná, dokonce na konkrétním příkladu), že protiruské působení, zejména v zájmu západních hráčů, povede ke zbavení sousedů prospěchu – počínaje volným přístupem na ruský trh, konče jejich odvedením za hranice ruského obranného perimetru. No a nakonec, vážně se věnovat formování ruských institutů měkké síly – a dokonce se čemusi v této souvislosti (a přesněji, hodně čemu) přiučit u mistrů těchto věcí v Londýně a Washingtonu.

Samozřejmě že je možné nic z toho nedělat. Je možné znovu předávat zdroje výměnou za ujišťování o přátelství. Ovšem v tom případě Moskva nejenom obdrží pokračování nevděku, ale postrčí sousedy na ukrajinskou cestu. Pokud se nebudeme účastnit pěstování místních elit, pokud nebudeme budovat pragmatické vztahy, pokud nebudeme zamezovat rusofobii, pokud nebudeme učit respektu vůči sobě, tak Rusko obdrží další antiRossiju na svých hranicích. Ale jedna nám stačila až až.

AUTOR: Gevorg Mirzajan

ZDROJ: vz.ru/opinions/2023/1/8/1193089.html

Překlad: PhDr. Vladimíra Grulichová/novarepublika.online